

Nr 129

Av herr **Kellgren m. fl.**, om anslag till Sveriges schackförbund för verksamhet bland ungdom.

Sveriges schackförbund omfattar cirka 10 000 aktiva, tävlingsspelande medlemmar fördelade på 450 föreningar i 27 distriktsförbund.

Det fritids- och hobbybetonade schackintresse som förbundet delvis stödjer och leder inom organisationer som De vanföras riksförbund, Handelsflottans välfärdsråd samt korporationsschacket m. fl. har stor omfattning.

Trots att förbundets hårt ansträngda budget icke medger ett större anslag än kr. 10 000: — per år till ungdomsverksamheten har ungdomsarbetet under speciellt senare delen av 1950-talet kraftigt utvecklats och ledningen för ungdomsarbetet påtagit sig allt större uppgifter. De centrala arrangemangen omfattar SM-tävlingarna för juniorer, skolungdomens riksmästerskap, lagmatcher mellan distrikten, stadsmatcher mellan Stockholm och Göteborg med flera liknande arrangemang. En del av dessa tävlingar är mycket tids- och kostnadskrävande. Sålunda förutsätter deltagande i skolungdomens riksmästerskap och Sveriges juniormästerskap resor samt att man vistas på tävlingsorten 3—8 dagar. Sådana utgifter betalar ungdomarna själva.

Ett samarbete har inletts med socialstyrelsen och schackgrupper har med framgång etablerats på några ungdomsvårdsskolor. Fångvårdsinrättningar av typ Hall och Roxtuna har med ledarhjälp från Schackförbundet inrättat schackgrupper som funktionerat väl. Dessa initiativ har dock av olika skäl, främst ekonomiska, icke kunnat fullföljas som önskvärt vore. I dessa ansträngningar har det över skolöverstyrelsen utgående anslaget till anordnande av ungdomsledarkurser samt bidraget till anställande av en ungdomsriksinstruktör haft stor betydelse. Det statliga stödet till fritidsgruppverksamheten har också verkat kraftigt stimulerande på rekryteringen och den enligt förbundets åsikt mycket viktiga öppna verksamheten. Ungdomsledarkurser har hållits på ett flertal platser i landet, arbets- och instruktionsmateriel speciellt för ungdom har framställts och kontakterna med skolor och kommunala myndigheter har avsevärt kunnat förbättras. Från och med årsskiftet 1959—1960 tillsattes inom förbundets 27 distriktsorganisationer vardera en ungdomskonsulent som har till uppgift att oavlönat och på fritid samordna och effektivisera åtgärderna att nå ungdomen och leda verksamheten på ett riktigt och för de unga nyttigt sätt.

Fritidsgruppverksamheten omfattar, såvitt den trots bristfälliga rapporter går att uppskatta, omkring 2 000 grupper med schack på programmet, de flesta administrerade av andra ideella ungdomsorganisationer eller tillkomna

på helt privat initiativ. En försiktig uppskattning av deltagarantalet i dessa fritidsgrupper, medlemmarna i skolklubbar och korporationsschack samt omfånget av den öppna verksamheten visar, att antalet aktiva unga schackspelare i Sverige utgör flera tiotusental.

Samarbetet med de andra ungdomsorganisationerna, där schackspelarna kan erbjuda en icke oväsentlig programservice, och Riksidrottsförbundet, som kan ge förbundets medlemmar hjälp med att bygga upp den för tävlingschackspelaren nödvändiga fysiska konditionen, utvidgas alltmera.

Distriktsungdomskonsulenterna och förbundets ungdomsledare arbetar helt gratis, men verksamheten kräver lokaler och materiel och tävlingsverksamheten måste utbyggas i takt med det ökade intresset. Gamla och nya internationella kontakter måste bevaras och utvidgas. Förbundet anser att en utvidgad verksamhet inom sjukhus, internat av olika slag och inte minst militärförläggningar är av stor vikt. Programservice bör erbjudas skolor, ungdomsgårdar och andra bland ungdomen verksamma institutioner. Såväl den centrala som den lokala administrationen måste rusta upp de nu helt otillräckliga resurserna för propaganda, rekrytering samt planläggning och registrering.

Schackförbundets ungdomsarbete har i mångt och mycket med idrottsrörelsen parallella arbetsuppgifter. Det siktar på tävlingsverksamhet, det tillvaratar de fostrande momenten i tävlingen under kamratliga och regelmässiga former och träningen och förberedelserna för tävlingsdeltagandet.

Den schackliga aktiviteten kan också ta sig uttryck vid sidan av tävlingsbanan som teoristudier eller problemkomposition. Korrespondensspelet har en viktig funktion för den som bor isolerat eller den vid sjuksängen bundne.

Schackkonsten är emellertid av den art att den inte attraherar några större åskådarmängder trots att problem och spelade partier väcker stort intresse och aktivitet när de publiceras. Förbundet och klubbarna kan alltså aldrig vänta sig några egentliga åskådarinkomster vid sina tävlingsarrangemang.

Bortsett från stimulansbidragen till ungdomsledarkurserna och delstödet till ungdomsinstruktörens lön har ekonomiskt stöd av allmänna medel inte utgått till förbundets verksamhet. Det finns i dag inga resurser att möta de växande kraven från ungdomsverksamhetens sida. Jämför man Sveriges schackförbunds och speciellt dess ungdomsverksamhets situation med ett idrottsligt specialförbund är den oerhört bekymmersam. Förbundet kan tvingas att minska i stället för att utveckla ungdomsverksamheten under kommande år.

Utomlands har bland de demokratiska staterna främst England, Holland och Island schackspelets fostrande, kulturella och sportsliga betydelse uppmärksammas och på olika sätt har man funnit vägar att tillföra schackspelarnas organisationer samt skol- och ungdomsschacket ekonomiskt stöd av liknande art som respektive länders idrottsrörelser. I Danmark åtnjuter Dansk Skakunion ett mindre statligt stöd, som utgår av tipsmedel.

Jämför vi med utlandet har den schackliga ungdomsverksamheten i Sverige, trots sina små resurser, väl kunnat hävda sig.

Tävlingsresultaten har varit så pass goda, att de väl stimulerat intresse och rekrytering.

Vi kan i dagens samhälle se fram mot ökad fritid och större ungdomskullar. Schackungdomsarbetet i landet har funnit ett spontant gensvar från stora ungdomsgruppers sida. Det måste anses vara ett allmänt intresse att Sveriges schackförbund erhåller möjlighet att fullfölja och utvidga sitt arbete bland de unga.

Under hänvisning till ovanstående hemställer undertecknade,

att riksdagen i skrivelse till regeringen ger uttryck för sin önskan att ungdomsschacket jämföras med övrig idrottsrörelse och i enlighet härmed av tipsmedel beviljas ett årligt anslag, utgående med förslagsvis en krona per aktiv ungdom, eller med 30 000 kronor för budgetåret 1960/61.

Stockholm den 25 januari 1960

Nils Kellgren

E. Oskar Åkerström

Erik Östrand